

Vegyestartalmu hetilap. — A megyei közigazgatási bizottság közlönye.

Megjelen: hetenként egyszer, csütörtökök.	Előfizetési feltételek: Egész évre . . . . . 6 ft. Félévre . . . . . 3 ft. Negyed évre . . . . . 1 ft. 50 kr.	Hirdetések díjai: a háromhasábos petitor első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr. Kincstáriilleték minden egyes beigtatásért 30 kr.
Szerkesztői iroda: Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Becskereken.	Hirdetések és melléletek — utóbbiak a kincstári illetékkel együtt 1 ft. 50 krral számítva — minden nyelven fülvétenek a kiadóhivataltban. Kérjük az igatási díjakat az igatmányokkal együtt legelőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vétethetnek.	Kiadóhivatal: Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Becskereken, hová az előfizetési pénzek és igatási díjak küldendők.

Nagy-Becskerek, jan. 12-én.

Egy időben nagy tevékenységet fejtettek ki a vidéki lapok, hogy a hivatalos hirdetések ne csak a „Budapesti Közlöny”-ben, hanem célzatos és nemzetgazdasági szempontból a vidéki lapokban is közöltesse.

A hivatalos közlöny a perrendtartás paragrafusai szerint eddig teljes joggal közölte kizárólag ezen hirdetések; a dolog azonban messzevágó lévén, nagyon hozzá fér a szó.

Midőn eszmecserét indítottunk meg ezen ügyben, oda kívánunk hatni, hogy a törvényhozás az illető paragrafusokon mielőbb méltányos módosításokat eszközölve a vidéki lapokat is részesítse legalább részben azon előnyben, melyben az ügy tetemes kárával csakis a „Budapesti Közlöny” részesül.

Azoknak a különféle árveréseknek, csődöknek, örökösödési hirdetéseknek, melyek a hivatalos közlönyben szemrontól apró betűkkel és sűrűn nyomtatvák, bizonyára az a céljuk, hogy minél több ember által olvastassanak és figyelembe véssenek. A hivatalos lap minden hivatalnak, községnek, számtalan egyesületnek és üzleti embernek jár ugyan, de hivatalos szárazsággal és tömten lévén szerkesztve, századik előfizetője sem olvassa el figyelmesen és így az a naponkénti ezer meg ezer hirdetés az előfizetőkhöz nagyon csekély részének figyelmét keltheti fel; tehát nem juthatnak azok tudomására, kik talán épen érdeklődnek egyik vagy másik dolog iránt, és így a „Budapesti Közlöny”, bár az a célja, hogy a hírdetései az egész országban minél több ember által olvastassanak, legtöbb praenumeranssal, de legkevesebb figyelmes olvasóval bír, minek természetesen nagyon szomorú eredménye is szokott lenni, mert azok, kiknek becsületes vévő szándékuk volt, elmaradnak az árveréstől, míg azok, kik országoszerűen árvereznek, potom áron jutnak sokszor oly ingatlan vagy ingó birtokhoz, a melyért tisztességes ember a többszörös árt is megadta volna. Ez aztán nagy részben oka a birtok elértelenedésének.

Tekintsük az ügy másik oldalát is. Tudvalevőleg vidéki lapjaink kivétel nélkül tengődnek; egyetlen egy sem mondhatja magáról, hogy sok ezerre menő előfizetője van, avval azonban a

leggyöngébb laposka is dicsekedhetik, hogy ezekre rug olvasóinak száma. Ha már így van a dolog, okszerűbb a hivatalos hirdetésekét a megyei magyar lapokban is közzétenni, mert hisz az adásvevés iránt első sorban a megyebeli érdeklődnek. Ha egy-egy akár csőd, akár örökösödési birtokra több az árverező, természetesen emelkedik ennek értéke, magasabb áron kel is el, mint azon esetben, ha csak egy-két szemfüles „sápiata” vagy országos speculans jelenik meg az árverésnél, melyen sokszor potom áron adatnak el az ősi birtokok. Megérdemli valóban a dolog, hogy a kormány figyelemre méltassa a vidéki lapok e felszólalásait, megérdemli napjainkban, midőn ügyis rohamosan haladunk az elszegényedés lejtőjén lefelé. Hathatós eszköze lesz ez annak, hogy megakadályozzuk bizonyos országos speculansok üzérkedését, kik megyéből megyére vándorolván, hitvány áron veszik össze a sajnós, sokszor könnyelműen elfecsérelt birtokokat; módot nyújt pedig a vidéknek, hogy az egyes cikkek beszerzésére és szállítására hirdetett pályázatokon részt vehessenek. A mitálán a vidéken olcsóbban volna megszerezhető, az legtöbb esetben egyes gazdag fővárosi üzletemberek raktáraiból drágábban kerül ki. Méltányosságból sem járja, hogy az állam, kincstár, hadpáncsnokságok stb. egytől mindent, sok ezertől pedig semmit sem szereznek be.

Beszéljünk végre pro domo sua — a magunk érdekében. A mint feljebb érintők, vidéki lapjaink csakis tengődnek. A hivatalos hirdetések közlése és így olvasói számának növekedésével jóvedelme is fokozódván tisztességes honorarium mellett a vidék szakembereit és kiválóbb tollú embereit egyesíthetné maga körül úgy, hogy a lap az illető vidék közműveltségi viszonyainak hű tükrévé válhatnék. Nem is szólunk sokat arról, hogy az ilyen lap a megye intelligens és tisztességes osztályának támogatásával a magyarosodást a polgylott vidéken leghathatósabban segitene elő.

Nem akarhatjuk ugyan, hogy bizonyos vidék egyik vagy másik lapja a többiek rovására kizárólagosan részesítessék azon előnyben, azt azonban mindenesetre elvárjuk a törvényhozástól, hogy e kedvezményben csakis magyar lapokat részesítse; ha az azonban nem volna lehető, vagy alóla bizonyos tekintetből kivétel történék, akkor marad-

jon meg csak a „Budapesti Közlöny” eddigi terjedelmében továbbra is, nem kérünk belőle.

A fővárosi rendőrségről.

A fővárosi rendőrségről szóló 1872. XXXVI. t. cz. 20. §-a szerint a főváros területén a rendőrség egységes szervezettel az állam kezeli — saját közegei által; s a 21. § akképen rendelkezik, hogy a szervezésről és a rendőri működésről a belügyminister — a rendőrségi bíráskodásról az igazságügyi minister fog a törvényhozás elé törvényjavaslatot beterjesztetni.

Tisza Kálmán, mint belügyminister beterjesztette a fővárosi rendőrség szervezéséről szóló törvényjavaslatot, hogy a szünetek után a haz azonnali tárgyalhassa azt.

A beterjesztett törvényjavaslat 3 fejezéstől áll. Az

I. A fővárosi rendőrség hatásköréről (1-44. §); a

II. A fővárosi rendőrség szervezéséről (42-54. §); a

III. Nemely általános, mint átmeneti vegyes intézkedésekről szól. (55-62. §.)

Terünk sokkal szűkebb, sem hogy az egész törvényjavaslatot közölhetők. Mi, kik ezt átolvastuk, tiszta lelekkel mondhadjuk, hogy e szerencsés műert minden rendszert ember öszintén gratulálhat a belügyministernek.

Égető szükség van ily törvényre! Tudunk eseteket, midőn a gonosztevők, csavargók védelmezettek az utcán a rendőri hatalom ellen; midőn a közönség zsebmetszőket kicsikart a rendőrség kezéből. Szükséges tehát arról gondoskodni, hogy ilyesmi többé meg ne történhessék. Ily viszonyok között senki nem panaszkodhatik a szigorú fegyelem miatt, a mely a jelen törvényjavaslattal kila-tasba van helyezve. A ki nem akarja tisztelni a törvény végrehajtót, ezt ezen tiszteletre, ha mindjárt drakói szigorral is, de meg kell tanítani.

Valóban neveléses az ellenzéki lapok maguktartása e törvényjavaslatl szemben! Nem volt nap, a melyen a fővárosi rendőrséget ne gyalazták volna, vagy gyávasága miatt, vagy hatáskörének átlágása miatt, vagy megéppen rendtelensége miatt; s most kirokodik-könyvet hullatva, jajgatnak előre, felve a szigorót, rosszalják az állami kezelést, gyarlónak mondják az egész szervezetet. . . . Regi divat, régi nóta, a melynek hallatára ugyan már most senki nem ugrik még csak harmadfelet sem! Az ellenzék színéről megszokta már az ország a folytonos protestatiót minden, de minden ellen, a mi kormánytól nyeri életét úgy annyira, hogy már most félnie kellene, hogy ha azt nem hallaná; köztudomású lévén, hogy minden hang és hallgatás az ellenzék részéről soha egyebet, mindenkör csak a jelen kormány, illetve Tisza Kálmán buktatását czélozza. Fura dolog pedig biz a, mikor az egerek az oroszianok ellen harcolnak!

gondolatok versenyt szaladgáltak, csak azok nem akartak parádés costumeben megjelenni, melyek az imádottnál a beköszöntőt képezhették volna. Szíve m tele volt édes-fájó érzelmekkel, mézet ziva abból a titokteljes edényből, melynek a jövő istenasszonya csak az egyik csücskére gyta fedetlen (no persze: csak az én számomra), de mely még nem képes elfeledtetni utózt az azon pokoli keveréknek, melylyel bolondos sorsom nem csak nyakig töltött, hanem ráadásul még akár hány-szor nyakon is öntött.

Kéjelegtem a jövőben; halotti bucsuztatót tartottam a mult fölött — csak ugy magamban. Tehettem. Senki és semmi sem zavart a fejem körül baljóslatúan zummogó szunyogokon kívül.

Csak már ott volnék! . . . Csak már a köteles formásokon áttemet volna! . . .

No bizony, mintha a türelmetlen ember az idő szekerét egy ujjbökéssel előre taszithatná! Minden úgy van jól, a mint van. Uram fia, mi lenne akkor, ha a pöffeszkedő ember az istenség munkájába belekörtárkodnék? . . . Hányszor kellene mértföldekre visszaczabálni sorsunk szekerét, melyet a kis unkkal egy hajszálnyira előre toltunk? . . .

Minden úgy van jól, a mint van. A mi a tőkély nagy mesterének gyárából kikerült: az aztán non plus ultra, feinste Gattung, beste Qualität. . . Azt nem lehet túllitálni.

Ilyen és hasonló nem annyira bölc, mint bölcsekedő gondolatok között pillantottam meg nagy-szuhaí Szuhay István jegenyék közé

leggyöngébb laposka is dicsekedhetik, hogy ezekre rug olvasóinak száma. Ha már így van a dolog, okszerűbb a hivatalos hirdetésekét a megyei magyar lapokban is közzétenni, mert hisz az adásvevés iránt első sorban a megyebeli érdeklődnek. Ha egy-egy akár csőd, akár örökösödési birtokra több az árverező, természetesen emelkedik ennek értéke, magasabb áron kel is el, mint azon esetben, ha csak egy-két szemfüles „sápiata” vagy országos speculans jelenik meg az árverésnél, melyen sokszor potom áron adatnak el az ősi birtokok. Megérdemli valóban a dolog, hogy a kormány figyelemre méltassa a vidéki lapok e felszólalásait, megérdemli napjainkban, midőn ügyis rohamosan haladunk az elszegényedés lejtőjén lefelé. Hathatós eszköze lesz ez annak, hogy megakadályozzuk bizonyos országos speculansok üzérkedését, kik megyéből megyére vándorolván, hitvány áron veszik össze a sajnós, sokszor könnyelműen elfecsérelt birtokokat; módot nyújt pedig a vidéknek, hogy az egyes cikkek beszerzésére és szállítására hirdetett pályázatokon részt vehessenek. A mitálán a vidéken olcsóbban volna megszerezhető, az legtöbb esetben egyes gazdag fővárosi üzletemberek raktáraiból drágábban kerül ki. Méltányosságból sem járja, hogy az állam, kincstár, hadpáncsnokságok stb. egytől mindent, sok ezertől pedig semmit sem szereznek be.

A fővárosi rendőrségről.

A fővárosi rendőrségről szóló 1872. XXXVI. t. cz. 20. §-a szerint a főváros területén a rendőrség egységes szervezettel az állam kezeli — saját közegei által; s a 21. § akképen rendelkezik, hogy a szervezésről és a rendőri működésről a belügyminister — a rendőrségi bíráskodásról az igazságügyi minister fog a törvényhozás elé törvényjavaslatot beterjesztetni.

Tisza Kálmán, mint belügyminister beterjesztette a fővárosi rendőrség szervezéséről szóló törvényjavaslatot, hogy a szünetek után a haz azonnali tárgyalhassa azt.

A beterjesztett törvényjavaslat 3 fejezéstől áll. Az

I. A fővárosi rendőrség hatásköréről (1-44. §); a

II. A fővárosi rendőrség szervezéséről (42-54. §); a

III. Nemely általános, mint átmeneti vegyes intézkedésekről szól. (55-62. §.)

Terünk sokkal szűkebb, sem hogy az egész törvényjavaslatot közölhetők. Mi, kik ezt átolvastuk, tiszta lelekkel mondhadjuk, hogy e szerencsés műert minden rendszert ember öszintén gratulálhat a belügyministernek.

Égető szükség van ily törvényre! Tudunk eseteket, midőn a gonosztevők, csavargók védelmezettek az utcán a rendőri hatalom ellen; midőn a közönség zsebmetszőket kicsikart a rendőrség kezéből. Szükséges tehát arról gondoskodni, hogy ilyesmi többé meg ne történhessék. Ily viszonyok között senki nem panaszkodhatik a szigorú fegyelem miatt, a mely a jelen törvényjavaslattal kila-tasba van helyezve. A ki nem akarja tisztelni a törvény végrehajtót, ezt ezen tiszteletre, ha mindjárt drakói szigorral is, de meg kell tanítani.

Valóban neveléses az ellenzéki lapok maguktartása e törvényjavaslatl szemben! Nem volt nap, a melyen a fővárosi rendőrséget ne gyalazták volna, vagy gyávasága miatt, vagy hatáskörének átlágása miatt, vagy megéppen rendtelensége miatt; s most kirokodik-könyvet hullatva, jajgatnak előre, felve a szigorót, rosszalják az állami kezelést, gyarlónak mondják az egész szervezetet. . . . Regi divat, régi nóta, a melynek hallatára ugyan már most senki nem ugrik még csak harmadfelet sem! Az ellenzék színéről megszokta már az ország a folytonos protestatiót minden, de minden ellen, a mi kormánytól nyeri életét úgy annyira, hogy már most félnie kellene, hogy ha azt nem hallaná; köztudomású lévén, hogy minden hang és hallgatás az ellenzék részéről soha egyebet, mindenkör csak a jelen kormány, illetve Tisza Kálmán buktatását czélozza. Fura dolog pedig biz a, mikor az egerek az oroszianok ellen harcolnak!

gondolatok versenyt szaladgáltak, csak azok nem akartak parádés costumeben megjelenni, melyek az imádottnál a beköszöntőt képezhették volna. Szíve m tele volt édes-fájó érzelmekkel, mézet ziva abból a titokteljes edényből, melynek a jövő istenasszonya csak az egyik csücskére gyta fedetlen (no persze: csak az én számomra), de mely még nem képes elfeledtetni utózt az azon pokoli keveréknek, melylyel bolondos sorsom nem csak nyakig töltött, hanem ráadásul még akár hány-szor nyakon is öntött.

Kéjelegtem a jövőben; halotti bucsuztatót tartottam a mult fölött — csak ugy magamban. Tehettem. Senki és semmi sem zavart a fejem körül baljóslatúan zummogó szunyogokon kívül.

Csak már ott volnék! . . . Csak már a köteles formásokon áttemet volna! . . .

No bizony, mintha a türelmetlen ember az idő szekerét egy ujjbökéssel előre taszithatná! Minden úgy van jól, a mint van. Uram fia, mi lenne akkor, ha a pöffeszkedő ember az istenség munkájába belekörtárkodnék? . . . Hányszor kellene mértföldekre visszaczabálni sorsunk szekerét, melyet a kis unkkal egy hajszálnyira előre toltunk? . . .

Minden úgy van jól, a mint van. A mi a tőkély nagy mesterének gyárából kikerült: az aztán non plus ultra, feinste Gattung, beste Qualität. . . Azt nem lehet túllitálni.

Ilyen és hasonló nem annyira bölc, mint bölcsekedő gondolatok között pillantottam meg nagy-szuhaí Szuhay István jegenyék közé

TÁRCZA.

Egy kis malheur.

(Rajz.)
Aladár barátom beszélte el életének egy kis tragikomikus epizódját. Maga az egész ember, mintha malheurból volna összegyúrva.

Ha tesz valamit: malheur; ha lép egyet: malheur. Az volna tehát csoda, ha a következő kis epizod nem malheur volna.

Mindig borsódzott a hátam, ha arra gondoltam, hogy valami kegyes, finnyás, kényes nagyvárosi gyöngö alkotmány, vulgo: kisaszszony fogja kiegészíteni oldalamon azt a hiányzó bordát, melyből a minden fazekasok legöregebb és leghatalmasabb fazekasa az aszszonyt formálta.

Nem is nagyon echauffiroztam magamat, hogy a nagyvárosi drága hölgyvilág drága kegyeit megnyerjem.

Ugy hébe-korba egy-egy utamba botorkáló szépségnek megresquiroztam egy kegyes drága nagysámat, s hogy sóhajos-óhajos zörgedelmem komolyságát mindenki elhigyeje, iparkodtam magamat az obligát kérdőjellel görbiteni; de a tapasztalt saloní azonnal rám fogta, (nagy igazán) hogy nem nekem való munkát végezt.

Ebben a mostani, átszűrt levegőjű finom

világban szinte érthetetlen, miért mászkáltam én mindig annyi szeretettel a falusi szépségek körül.

Csak mászkáltam. . . . Mert az én kedves n. bátyám életfilozófiája szerint: kinek a mellénye bal zsebében egy fedetlen (tehát csak lenni akaró) hazzal fölérő kálomista olvasó zörgő — az járkál; kinek kétszer annyi van a nadrág zsebében — az sétál; kinek százszor annyi van sarkatlan harisnyákba varrva s a szalmazsák egyik szögletében csendesen elszállásolva — az nyöszörögve térfereg; kinek valamennyi zsebe égre ásit az ürességtől — az mászkál.

Hát bizony ott kerestem én — persze mászkálva — azt a szem nem látott, ful nem hallott drágaságot, minőt a városon is csak az nem talál, ki nem keres.

De hiába. . . . Ki az előítéletek írszallagján ide-oda engedni magát cibáltatni, az akár éjfélben, a lelkek órájában, megesküszik arra, hogy a városi leány szép is, jó is ruhakiraknak „a la dernière mode”, de ki feleséget akar venni, az csak menjen falura.

Mi tures-tágadás, én is csak a fontos életbölcseleti iskolának vagy legalább ez által predikált elvnek voltam tántoríthatlan híve. Csak voltam. Mert az én feleségemnek szánt falusi oldalbordám korán gondoskodott arról, hogy sokáig tántoríthatlan ne maradjak.

187* év augusztus havának egyik verőfényes délutánján illő alázattal állít be hozzám az én mindig hű tigrisem, s gyanus szemhunyorítással egy háromszögletű nem pecséd-

telt de azért ügyesen zárt levélet nyom kezembe. Nem véve tekintetbe a hű árnyék jelenlétét (ugy sem sok titkunk volt egymás előtt), remegő kézzel, lázas izgatottsággal nyitom föl ezt, az én phlegmatikus lényemből egészen kiforgató ízét.

Benne csak e pár szó szerénykedett: Jöhet, várom. Au revvirs Seréne.

Ha valaki e perczben remelett tulvilági üdvöm kétharmadát csak egy szóval kéri: oda adom neki minden kamat nélkül, sőt ráadásul azon ritka önfeláldozó barátokat is, kik megszoktak csókolva harapni; pedig ezek nélkül vajmi bajos volna ellenni, hisz oly elválhatatlanok. . . .

Nem tudom, arczomról a kalleidoscop melyik színe hiányzott, de azt éreztem, hogy egy decimeterral magasabb lettem.

Végre tehát annyi czéletalan bolyongás, annyi áldástalan küzdés után vége lesz az ah-k és oh-k fájdalmasan monoton concert-jének.

Ma, igen ma, ezen az angyalok mosolyából szőtt napon, egy hosszú életre szóló „igent” fogok hallani.

Ah! . . . oh! . . . még egyszer — de utoljára. . . .

Egy negyed óra mulva már uton valék. Képzelmem utközben a havanna virginiam által alkotott füstfelhőket megépesítette azon mosolygó angyalkákkal, kik egy edd- sivar, örömtelen életet nem sokára ké- aradi-csommá változtatnak.

Agyamban a legczifrább, legbizarabb

terjesztése érdekében a kellő előintézkedések megtételét már most látta szükségesnek, mivelből 1880-ik évi november hó 8-án 2553-ik szám alatt Pancsova és Nagy-Becskekerék város polgármesterét úgy az összes kerületi szolgabírákat felkérte: kerületükhöz tartozó minden egyes községben a selyemnyésztés fontosságát szokásos módon közhírré tenni, ezzel való foglalkozásra első sorban a tanítókat és a községi lakosokat felhívni sziveskedjenek azaz, hogy a termelésre szükséges selyemanyag nekik Szegszárdról annak idején ingyen fog kiszolgáltatni azon határozott kötelezettséggel, hogy a termelendő gubákat Szegszárdon lesznek kötelesek beváltatni, egyben a kir. tanfelügyelő által felkértek, hogy a % alatt becsatolt kimutatást névszerint, szabályszerűen kitöltve hozzá legkésőbb f. é. december hó 15-ig biztosan terjesszék be.

A beérkezett kimutatásokból örömmel jelenthetjük Excellentiának, hogy a jövő 1881-ik évben Torontálmegye területén 67 községben 235 termelő által 3,5 kilo selyemanyag rendelkezett meg. Összehasonlítva ezen második évi tényállást az ezidei első évi tényállással, oly eredménynek kell ezt jelezniünk, mely következtetni enged arra, hogy ha az időjárás a jövő tavaszi időnyben a selyemre kedvező lesz, a termelők részére szép hasznót fog hajtani és így azon reményünknek vagyunk bátrak kifejezést adni, hogy a selyemnyésztés ily formán megyénk területén csakugyan szép jövőnek néz eleibe.

A termelők között van 71 tanító, 20 tanuló, 104 földész és 40 vegyes polgári állású egyéniség. (Három kerületbeli kimutatás még nem érkezett be.)

Van szerencsénk ez alkalommal Excellentiának továbbá mely tisztelettel jelenteni, miszerint a kerületi szolgabírák hozott határozatunk alapján utasítva lettek, hogy a községi faiskolákban az eperfák tenyésztésére különös gondot fordítsanak, valamint a községekben úgy az utakon az őszi és tavaszi idején alkalmazva az eperfák kiültetésére kiváló figyelemmel legyenek, egyben hassanak oda, hogy a községi iskolák cserje alakjában nevelt eperfakkal legyenek körülzárva.

Nagyméltóságod f. é. augusztus hó 13-án 22880-ik szám alatt a kir. tanfelügyelőhöz intézett a siketnádák oktatására vonatkozó magas rendeletére van szerencsénk mely tisztelettel jelenteni, hogy a kir. tanfelügyelő által eszközölt névszerinti összeírás szerint Torontálmegye területén összesen 307 siketnádán van, 6 egész, 25 esetleg amennyiben ez lehetséges a 30 éves siketnádának a tanítók által leendő rendszeres oktatása a kir. tanfelügyelő által elrendeltetett, mely siker fog e péren elérteni, erről annak idején leszünk bátrak Excellentiának részletes jelentést tenni.

Torontálmegye területén a lefolyt 1879/80. tanévben 241 községi faiskola volt, melyek az 1868-ik évi XXXVIII-ik törv. cz. 55-ik és 64-ik §§-ai úgy Excellentiád ezen községi faiskolákra vonatkozó számos rendeletei alapján lettek létesítve.

Ezen faiskolák közül sok tövényszerűen van berendezve és rendszeresen kezeltetnek, minek eredményeként van szerencsénk jelenteni, hogy az ily községekben a legfelsőbb osztályú tanuló a fanemesítés minden nemével megismertettek, ezen faiskolák évenként az eladott nemesített gyümölcsfakból 10, 20, 30, 50 de 80 frt hasznót is hajtának, mely összegek rendszeres faiskolai célokra fordítanak.

Nem tagadható, hogy a legtöbb faiskola mindaddig rendszeresen nem kezeltek, amennyiben ezen faiskolai területek egyesek által haszonlesési érdekből eredeti céljuktól elvonattak más célokra használtatnak fel és így a népoktatási törvény határozmányainak eddig még nem feleltek.

Mint hogy azonban ezen tényről biztos tudomást szerztünk megunknak, f. é. január hó 3-án és folytatva tartott rendes ülésünkben ezen hiányok megszüntetése tekintetében a községi faiskolák törvényszerű berendezése tár-

gyában a kellő szigorú intézkedéseket megtettük.

A magyar nyelv, mely az 1879-ik évi XVIII-ik törv. cz. rendelkezéséhez képest a megye területén létező valamennyi nem magyar tanítólévi elemi tanintézetekben mint kötelezett tantárgy egyáltalán jó sikerrel tanított 7 iskolát kivéve, melyekre nézve a kellő szigorú intézkedések már is megtettettek.

Az általános népközpontok legnagyobb hiányai, intenzív haladásunknak nagy akadályai még mindig a rendetlen iskolázás, a szükséges tankönyvek és tanszerek nélkülözése, a törvényesen előírt tantárgyak nem tanításában, az osztályok törvényellenes beosztása, a szükséges tantervek és tanítók létszámának elégtelensége és végre népünk és a községi bírák közönyösségében rejlik, mely hiányok azonban kevés kivétellel nagyobb részet a szerb és román hitfelekezeti iskolákban észlelhetők.

Valamint a mult évi úgy az idej jelentésünkben nem hagyhatjuk érintetlenül felemlíteni, miszerint a torontálmegyei tankerületben működő tanítók nagyobb része a kellő paedagogiai didactical képzettséggel felruházva iparkodnak magasabb feladatokat a fennálló törvények által kirendelt tényekkel jó egyetértésben valódi hazafias szellemben megoldani, ott pedig, hol az ellenkezőről szereltünk magunknak meggyőződést, avagy a hol a tanítók ellen indokolt panaszok merültek fel, nem késtünk illetők ellen, haladéktalanul a fennálló törvények egész szigorát alkalmazni, miről tanuskodik azon ténykörülmény, hogy a lefolyt évben 9 tanító ellen lett a fegyelmi vizsgálat elrendelve, ezek közül 2 allomásról önként lemondott, egy az ellene emelt panasz alól felmentetett, kettő megdorgáltatott, egy 20 frt, egy 45 frt pénzbírsággal lett büntetve, kettő még vizsgálat alatt áll.

Midőn a torontálmegyei tankerület 1879/80. tanévi közoktatás ügyi állapotának minden egyes ágazatra vonatkozó részint általunk részint a kir. tanfelügyelő által tett intézkedések és ezek alapján szerzett tapasztalatainkat jelen évi jelentésünkben bemutatni szerencsések valánk, biztosítjuk Excellentiádat, miszerint valamint eddig úgy ezentul is a fennálló törvények keretén belül mindent el fogunk követni, hogy népevelés ügyünk mindinkább törvényszerűen rendezessék, további fejlődésében előmozdítottassék, mely tisztelettel jelentvén, miszerint az észlelt és felsorolt hiányok orvoslása tekintetében mai nap hozott határozatunkkal a kellő intézkedéseket már is megtettük.

Vége van szerencsénk magyar kir. minster elnök úr ó nagyméltósága 1879. évi június hó 18-án 552-ik szám alatt kelt magas rendeletéhez képest a torontálmegyei 1879/80-ik tanévi tanügyi állapotát előtűntető statisztikai táblázatot % alatt becsatolva mely tisztelettel előterjeszteni.

Nagy-Becskekerék, 1881. évi január hó 3-án.
Steinbach Antal,
kir. tanfelügyelő.

Jegyzőkönyv.

felvettett 1880-ik évi december hó 13-án Torontálmegyei községi és körjegyzők egyletének N.-Kikindán tartott közgyűlésében.

Jelen voltak:

Mohaupt Mihály, egyleti elnök; Auguszlin Péter, alelnök; Schiller Lipót, D. Bodó Sándor és Vadnay József, jegyzők; Horváth Károly, pénztárnok; Tóth László, Globusarich Károly, Szucsu János, Kengyelacz Pál, Dimitrievits Pál, Vlaszkalis Mihály, Kalesz János, Basch János, Oprean János, Theodorovits Milan, Milovacz Jenő, Farkas István, Pajdak János, Stanczer Károly, Kamenszki László, Kapris Sándor, Dunesits Lajos és Arczalvi Gyula, egyleti tagok.

I.

Elnök a megjelenteket szívélyesen üdvözölvén a közgyűlést megnyitottan nyilvánítja, mire felolvastatott a következő elnöki jelentés: Tisztelt közgyűlés! Rövid ideje annak, hogy egyletünk életbe lépve szervezke-

dési közgyűlésünket Nagy-Becskekeréken megtartottuk, mindazon által elégséges volt arra, miszerint az egyesülés üdvös eszméje gyökeret vert, ma már egyletünk egy terebélyes fának mondható, ki az idők viharának ellen-szegülni és a védelmére szorultatnak menhelyt nyújtani képes, — rövid működésünk ideje dacára már is oly eredményeket vagyunk képesek előmutatni, melyek az eddigelő kételkedőket is meggyőzve, ellenállhatlanul ösztönzik minden józan gondolkodó kartársunkat saját jól felfogott érdekében táborunkba sietni, és a megindított nagy horderejű reformok keresztültelére tevélséghez kepest közreműködni, mutatja ezt az, hogy megyénkben rendszeresített 189 jegyzői állást elfoglaló kartársaink közül eddigelő immár 154 egyletünkbe rendes tagként belépett, — örömmel constatálhatjuk, hogy ma már megyebeli kartársaink lethargikus álmukból felriadva, kevés kivétellel a kibontott zászló alá sorakoztak, így lehetővé tette azon szent eszme valóstítását, hogy valétve közös erővel működve képesek legyünk a mai kor követelményei színvonalára emelkedve az általánosán észlelt előhaladással lépést tartani, — de nem csak megyénkben, egész Magyarországon megindult kartársaink között a nagy horderejű mozgalom, mely varázshatallommal ábrázolja elénk a szebb jövő rózsás képeit, — megalakult az annyira óhajtott országos központi jegyzői egylet is, melynek alakuló közgyűlésén egyletünk küldöttjei is részt vettek, megnyugvással mondhatjuk, miszerint eme a legszebb reményekre jogosított egylet szerencsésen oly derék férfiak vezetésére bízott, kiknek szempöletlen muljunk, fényes képzeltégük és lankadatlan ügybuzgóságuk közbizalmat gerjesztve elég biztosítékot nyújtanak, hogy a központi egylet fontos céljának, mely az egyes megyei egyletek által beszolgáltatandó szellemi anyagok feldolgozására és az üdvösnek mutatózó reformok illető helyen leendő keresztültelére irányozvák, tökéletesen megfelelő, — mutatja ezt már kezdetben azon lázas tevékenység, melyet a központi egylet elnöksége javultunkra kifejt, itt csak azon egy tényt fel-említve, mennyire fáradoznak, mindenfelé jó példával előre járva és talpraesett jó tanácsokat osztva, hogy a jegyzői kart sértő és az általunk képviselt pörnépet felette sújtó az ügyvédi rendtartás módosítására készült törvényjavaslat megváltoztassék, — mihez azon forró óhajunkkal kell járulnunk, hogy adja a Mindenható, miszerint a tervezett égbé kiáltó igazságtalanságtól menekülve, elhárítására célba vett erőlködésüket siker koronázza.

Tisztelt közgyűlés! Saját egyletünk által elért eredményekre törve, örömmel jelentem, hogy a folyó évi január 25-én tartott alakuló közgyűlésünkben hozott határozatok minden intézkedési végre lettek hajtva még pedig a körülményekhez képest kedvező sikerrel, mint legérdekesebb tárgyat felemlítve az egylet által beadott nyugdíj intézeti szabályrendelet, mely a megyei bizottság részéről csekély lényegtelen módosításokkal folyó évi szeptember 21-én tartott közgyűlésen elfogadtatván, már jövő 1881. évi január 1-én életbe fog lépni.

Hogy az reánk nézve mily roppant előny-nyel bír, nem szükséges eszelelnem, hiszen mindenki, főképen kinek családja van, át van hatva az intézmény fontosságáról, és nem egy nyilatkozatot hallottam már könnyes szemekkel de ragyogó arccal kifejezni, hogy hála az égnek, örömeit dolgozom megkötözött erővel, hiszen a koldus tarisznya, Demokles kardja jövőben már nem fog bekövetkezhető szerencsétlenség esetén családomból föltűgni, — ugyan a most említett megyei bizottsági közgyűlésen tárgyalás alá kerültek az egyletünk részéről beadott különböző indítványok és habár nem lehetünk oly szerencsések, hogy valamennyien elfogadtassanak, mégis mondhatni, a legfontosabbakat keresztül vinni sikerült, mert határozattal emeltetett, miként ezentul csak azon egyén becsajátik szigorlathoz, ki a többi törvényes kellekeken kívül képes

legalább is valamely jegyzőnél teljesített 2 évi gyakorlatot az egylet elnöksége részéről kiadott bizonylattal igazolni, ugyan ezért az egylet köteles egy nyilvántartási jegyzőkönyvet vezetni, melybe minden jegyző gyakorlatát bejelenteni tartozand, — egyuttal utasított az egylet, a jegyzők és jegyző jelöltek közötti jogviszony meghatározására szabályrendeletet alkotni és jóváhagyás végett beterjeszteni, nemkülönben a járási szolgabíroságokhoz beadandó időszaki jelentések és kimutatások tervezetét készíteni és színté bemutatni; végre még bátorodom jelenteni, hogy ugyanazon közgyűlésen Mohaupt Mihály osztérni, Auguszlin Péter szombolyai, Schiller Lipót bega-szt.-györgyi és Stassik János párdányi jegyzők a jegyző szigorló bizottság rendes tagjává választattak.

Az egylet vagyoni állapotára vonatkozólag felemlíteni, hogy összesen tag és beiratási díjban befolyt 497 ft., ebből kiadott 425 ft., maradt készpénz 72 ft. és miután 154 egyleti tag után 770 ft. van, mint f. évi járuléki előírásban ennek folytán még 273 ft. hátralék mutatkozik, melynek beszéde elnöki uton tettelet folyamatba. —

Szomorú kötelességemnek tartom megemlékezni azon kartársainkról, kiket ez évben a kerülhetlen halál soraink közül kiragadt. Elhalt pedig Csuresics László sz.-bókai, Orszler Mihály kis-zombori és Szuits György nagy-toraki jegyzők és egyleti tagok; továbbá Kompoot Szever horv.-klárii, Groszmann László t.-kanizsai, Arnovlyevits Wazul ó-bébai, Ronkovits Sándor sz.-nagy-szt.-miklósi és Hafner Ernő német-elleméri jegyzők, kik egyleti tagok nem voltak, — midőn ezen Isteben boldogult kedves kartársainktól a harati szív ihlet fájdalmaival búcsuzom, hön kívánjuk, hogy a kiszenvetettnek legyen a föld könnyű és emlékek áldott azok között, kiknek tisztelt és szeretett kartársai voltak.

A legutóbbi közgyűlésben néhai Hafner Ernő elhalt német-elleméri jegyző inségben levő családja részére elrendelt gyűjtéssel összesen befolyt 83 ft., mely összeg az özevénynek átadott.

Az egylethez fordult még kérőleg segélyért néhai Groszmann László elhalt t.-kanizsai jegyző özvegye, ki kiskoru gyermekeivel inségel küzd, a segély módja iránt a tisztelt közgyűlést intézkedni felkérem.

Végül van szerencsém az egyleti választmány f. é. november 25-én tartott ülésében felvett jegyzőkönyvet előterjeszteni, a tisztelt közgyűlés figyelmét a tárgyszorozatban foglalt fontos ügyekre felhívva, magamat és tisztársaimat becses jóindulatukba és támogatásukba ajánlván, netáni akarattal is elkövetett mulasztásokért szives elnézésüket kérem. —

Szucsu János b.-komlósi jegyző felszólalván, miután a felolvasott elnöki jelentésből azon meggyőződést meríti, hogy az egyleti tisztikar buzgó és lankadatlan fáradozásainak köszönhető az érintett üdvös eredmények, indítványozza, miszerint a tisztikarnak a közgyűlés osztatlan bizalmát és köszönetét jegyzőkönyvileg fejezze ki.

I.

Az elnöki jelentés figyelembe véve, az elért üdvös eredményeket lelkesedéssel tudomásul vétetett, az elhalt szeretett kartársak felett a közgyűlés fájdalmas részvétét kifejezi, végre az egyleti tisztikarnak ügybuzgó, ernyedetlen fáradozásaiért a közgyűlés osztatlan bizalmát és hálás köszönetét jegyzőkönyvileg kifejezni határozottat. (Folytatása következik.)

Az ipartörvény revisiójához.

Az ipar és kereskedelmi minster az ipartörvény revisióját rendelvén el, enquetet hívott volt egybe, melynek tárgyalásai fognak irányadóul szolgálni az országgyűlés elé terjesztendő törvényjavaslathoz.

A democrazia, a szabadság fejlődésével Európa szinte megindult a mozgalom, mely az annyira elmaradt közigazdaság előmoz-

dítására szabadság mindenfelé zódott is hatóság felesleges a czéhren mely szan helyül szan haszlat, t ezreit igat a törvény az iparsz azonban gatasát is nyomását a merőbbek hait, hanc kairól nem győződtek nem a szan hanem a szabadság irányban iparszabad doskodand Ami az iparos leti, a czéttetek ki, czéhrends adatat meg iparszerve magyar tasanál a hódolván, a letesülnek iparszabály arra szori letkezését czéhékből nem szab ipartársulat Ezek vényszabta életre való ben nem v set előmoz szervezend képviselői kore van t lyek mint kodni tartó desekről, iparosok é többek köz győző-álag tanoncvizs allitásokat A szal latok létel tehát, törvé tarsulatokat jan állva, t osítására g tarsulatok s sít meg a nek szép v sultat szerve állapítsa m iparos, eo t ban az el nevével n fel a tagsz séges kvali Az uo leglányegese szabályozás ellen nagyv jenek nem t szerintük n felesleges, hét alatt e a munkás e lévőbe me A sok esetre orvo tanonczreud jában kell j ából szüksé tanulására t a nagy tón a lehető leg tessék, ezr ség érdeket a tanonczre kötés kénsy ennek szon szoktak elm vén kötelez tanoncznak ráhótt meg nélkül vesző lán épen vá czal, ki val keres, ki ta tanulatlan fe rülnek ki, k a piacot, a pangásra v 1872. ipart szerin azo tatata tekint pitott kötel tanoncztart évre, bírói t is megfoszt hályzat alkó hez való vis felvételére a hogy a tanv lapitassék u

ditására követte az ipar és kereskedelmi szabadság létesítését. Az iparszabadság elve mindenfelé utat tört magának, mert a fokozott ismeretek az egyént önállóvá és a hatóság és kormány által való vezetését feleslegessé tették. Az ipar fejlődésére nevezte a czéhrendszer, a régi rend csak nyűg volt, mely számtalan visszaélést keltett, és mehelyül szolgált azoknak, kik önérdéket hajásztak, tudatlanságukat leplezni és tarsiak ezreit igában tartani akartak. A küzdelem a törvényhozásba tétetvén át, ez kimondta az iparszabadság elvét. Az iparszabadság azonban magával hozta az iparrend felváltását is, nagy társadalmi csoportok elnyomását azok által, kik versenyben legvakmerőbbek; a probléma meg volt oldva tehát, hanem az igazi szabadság biztosításáról nem gondolkodtak; lassanként meggyőződtek arról, hogy az iparszabadság nem a szabadságban, a rendezettségben, hanem a kölcsönös érdek által körülírt szabadságban rejlik és megtették ezen irányban szükséges intézkedéseket. Az iparszabadság fenntartandó ugyan, de gondoskodandó az iparrend rendszabályairól. Ami az 1872. ipartörvény VIII. cikkének az iparos társulatokra vonatkozó részét illeti, a czéhiek végleg megszűntek jelenlétének ki, mert az eszközök, melyekkel a czéhrendszer az ipar előmozdításának feladatát megoldani kívánta, a teljesen alakult iparszervezetnek többé meg nem felelt. A magyar törvényhozás azon cikk megalkotásánál a korlátilan iparszabadság elvének hódolván, egészen a maganérdékekre bízta, létesülnek-e olyan testületek, melyek az iparszabályozásra képesek. A törvény csak arra szorított, hogy ipartársulatok keletkezését megengedje és jól lehet a régi czéhiekből keletkező ipartársulatok teendőit nem szabályozta, a czéhiek vagyonát az ipartársulatokra bízta.

Ezek a keletkezett ipartársulatok törvényesabba működési körrel nem bírva elvált a szervek az ipar fejlesztésében nem válhattak. Hogy az ipar fejlődését előmozdíthassák, olyan ipartársulatok szerveződtek, melyek a közös érdekek képviselői az iparrendőrei. Fontos hivatás-köre van tehát az ipartársulatoknak, melyek mint az ipar jogos képviselői gondoskodni tartoznak első sorban azon intézkedésekről, melyek mind az ipar, mind az iparosok érdekében vannak; gondoskodik többek közt az iparszabadság alapításáról, segélyező-alap létesítéséről stb., felügyel a tanonczviszonyokra, jutalmakat tűz ki, kiállításokat rendez stb.

A szabad elhatározásra épített társulatok létele nagyon ingadozó, szükséges tehát, törvény mondja ki a kötelező ipartársulatokat. Az iparszabadság elvének alapján állva, kívánatos, hogy a szabadság biztosítására garanciák is hozassanak. Az ipartársulatok kötelező behozatala nem semmisíti meg a társadalmi szabadságot, sőt ennek szép vívmánya. Ezen kötelező ipartársulat szervezetét és hatáskörét a törvény állapítja meg és mondja ki, hogy ki önálló iparos, eo ipso a társulat tagja. Hogy azonban az elavult czéhrendszer ipartársulat néven fel ne elevenítsék, ne ruháztassék fel a tagság és az ipar gyakorlására szükséges qualificatio adományozási jogával.

Az újonnan alkotandó iparrend egyik leglényegesebb kérdése, a tanonczviszony-szabályozása. A jelenlegi tanoncz-törvények ellen nagyon sokan szólaltak fel, legfőbbjének nem tetszik a hosszú tanidő, mert ez szerintük nem biztosít a rossz munka ellen, felesleges, mert az ipar technicája néhány hét alatt elsajátítható, akadályozza, hogy a munkás egy pangó iparból egy virágzóban lévőbe mehessen át.

A sok panasz után az ügynek minden-estire orvoslást kell keresni, de ezt nem a tanonczrendszert eltörölésében, hanem reformjában kell keresnünk. A közügy szempontjából szükséges, hogy bizonyos ipar megtanulására tanidő határozassék meg, hogy a nagy tömeg különös intézkedések által a lehető legmagasabb ügyességre képesítessék, ezért a tanonczrendszer a közön-ség érdekeinek is megfelel. Összefüggéssel a tanonczszerződés kérdése; a szerződés-kötés kényszere újabb időben megszűnt és ennek szomorú következményei nem is szoktak elmaradni. Az iparosnak nem lévén kötelezettsége tanítani és taníttatni, a tanoncznak pedig, hogy dolgozzék. Nem róhat meg tehát a mester, hogy haszon nélkül vesződjék egy a keze alá adott, talán épen vásott inassal avagy olyan tanonczal, ki valamit megtanulva, más munkaadót keres, ki talán jobban fizet. Így rendszerint tanulatlan felismeretekkel bíró iparosok kerülnek ki, kik rossz munkával árszítván el a piacot, a közönseget elriasztják, az ipart pangásra viszik. Nagyon helyes tehát az 1872. ipartörvény idevágó határozata, mely szerin^t azon iparos, ki tanonczának taníttatása tekintetében a törvényben megállapított kötelezettségnek meg nem felel, a tanoncztartási jogtól az iparhatóságtól egy évre, bírói ítélet által pedig hosszabb időre is megfosztható, másrésztől azonban szabályzat alkotandó a tanoncznak a mesterhez való viszonyáról is, illetőleg a tanoncz felvételére nevezte azon elv mondassék ki, hogy a tanviszony írásbeli szerződésben állapíttassék meg.

Válasz feleletre. *)

A „Torontoi“ I. évi 1-5. számában föltisztelendő Hoffmann úr feleletre méltítja a „Függetlenség“ decz. 25-iki számában „A csanádi püspök és a zárdai germanizáció“ cím alatt megjelent cikkemet.

Azon biederben vagyok, hogy föltiszt. Hoffmann úr — ki mellesleg legyen mondva coadjutor és a zárdai aligazgatója — nem állásból, hanem meggyőződéséből kifolyólag írta feleletét, s épen e miatt nem „utasítom vissza“, hanem kellőleg mellányolva azt mondom róla: sisyphusi munka.

Föltisztelendő Hoffmann úr sem tartja cikket elegendőnek arra, hogy állításaimat egészen megdöntse, hanem végleges feleletül a zárdában tartandó vizsgálatokra utal. Engedjen meg föltisztelendő Hoffmann úr, de sem jelen cikket, sem az iskolai év végén tartandó vizsgálatok eredményét nem fogadom el kielégítő feleletül, egyfelől azért, mert cikkem megjelenése óta változtattak a tanítás módján, pedig ez határozza meg az eredményt, másfelől pedig a cikkemben foglalt adatok „teves“-en vannak felsorolva. (Érélyes tanfelügyelőnk a „Függetlenség“-ben megjelent cikk előtt már megtette a kellő intézkedéseket. Szerk.)

E kéttős állításom helyességének bizonyítására legyen szabad felhoznom a következőket:

Első cikkem megjelenése után tűzött ki a zárdai fejedelműje jutalmat azon növendékek számára, kik nem bírták teljesen a magyar nyelvet, s a zárdai falain belül folytonosan e nyelven beszélnek.

Az 1881. év január 4-ike óta, de csak ez óta tanulnak a felső osztályokban magyar irálytant (jegyzetkötőt) s irnak magyar gyakorlatokat.

Cikkem megjelenése után, és csak ez után, lett Nieberding úr paderborni Erdősündeje nem csak „elvbén“, de tényleg is melőzve.

Föltisztelendő Hoffmann úr azt mondja cikkében, hogy hat tantárgyat tanítanak magyar és öt tantárgyat német nyelven. — Ezzel szemben én azt állítom, hogy a használt magyar könyvek száma úgy viszonylik a németekéhez = 5 : 8. Multikori cikkemben felsoroltam 5 német munkát, melyek közül a „Weltgeschichte“-n a „Gr.-Beckereker Zeitung“ is eluti a port, s most kiegészitem e szép csoportot 3 munkával: Deutsche Sprachlehre mit Übungsaufgaben. Von Landgraf. Budapest 1880. Kathchismus. Von Deharbe. Regensburg, New-York und Cincinnati 1879, s végül Ferenczi földrajzat nem használják, hanem német nyelven vezetett jegyzetkötőt pótolják. Miként előbb mondtam, magyar irálytant csak január 4-ike óta tanítanak, s így első cikkem jogosan panaszkodott a német „Stylistik“ „kizárólagos“ tanítása miatt.

Vonjuk le a levonandókat s fennmarad négy magyar könyv mint olyan, mely első cikkem irasok használatban volt a zárdában. A tényekhez hű akarván maradni megjegyzem, hogy a Ferenczi-fele földrajzban természetrajz is van, s névleg ezt is használják, tényleg azonban magyar nyelven vezetett jegyzetkötőt pótolják; hogy miért? azt megfejtani nem tudom, de annyi bizonyos, hogy az oktatásügynek nem válik üdvére, s annak S-ával nem harmonizál.

Ezek a tények föltisztelendő Hoffmann úr! Nem írok melléjük commentárt, sem szellemes megjegyzéseket, az olvasó közönsegre bízom ezt.

Es most engedje meg föltisztelendő úr, hogy szellemes megjegyzéseire és észrevételeire realis ember letemre röviden, szárazon reflectáljak.

Nem tünik fel föltisztelendő Hoffmann úr előtt különösnek azon iskolavezetők eljárása, kiknek lelkükön fekszik a növendékek nevelése s mindamelllett olyan könyveket irnak elő növendékek számára, melyeket maguk sem ismernek? O tempora! o mores!

Azt, hogy Nieberding úr nem tudja, miszerint Európában nem „Kaiserthum Oesterreich“, hanem Oesterreich-Ungarn van, nem lehet „teves elnevezésnek“ mondani, hanem legalább is egy kis tudatlanságnak; azonban ismerve a német Grundlichkeit-öt, nem teltelhetni fel Nieberding úr felől ilyesmit, s így nem marad más hátra, mint irántunk való jó indulatnak venni Nieberding úr részéről azt, hogy megszabadítani kegyeskedett minket a dualismustól.

Föltisztelendő Hoffmann úr ünnepélyesen megígéri cikkében, hogy ha én német stylistikát írok magyar szellemben, „e csodaművemre“ mint első fog előfizetni. Ha philologus volnék, s ha német stylistikát írnék, mindenesetre magyar szellemben irnám azt, mert hogy ez lehetséges, azt „nyelvész kartársaim“ — kikre fölt. Hoffmann úr is hivatkozik — elismerik, s így a mai szük világban is biztosítva volna egy előfizetőm. Azonban legyen nyugodt föltisztelendő úr én nem írok német stylistikát még magyar szellemben sem.

Föltisztelendő Hoffmann úr kétségben van a felől, hogy vajjon én a „Csanádi Diócesan-Buchdruckerei“-ből kikerült műveket összesen ohajtom-e mellőztetni, vagy pedig csak azok egy részét. A gyengébbek kedvéért megjegyzem, hogy a mellőzésre vonatkozó ohajlásom csak is azon műveket illette, mert csak azokat illethette, melyek első cikkemben fel-említve voltak. Az, hogy Csiky G. halhatatlan művei ugyancsak a „Csanádi Diócesan-Buchdruckerei“-ből kerültek ki, szerintem nem érv

ellenem; nem tudom, hogy más „legegyszerűbb nagy-beckereki polgár is, ha nincs is paedagogiai oklevele,“ így gondolkozik-e? de hát én úgy tartom, hogy az a betű, mely Tatar Péter történetét nyomja, nyomhatja a Szent-írását is.

Azt állítottam, hogy a csanádi püspök ő nagyméltósága germanisator. Lehet, hogy tévedtem, de tévedésem oka csak is azon germanizálás lehetett, melyet a csanádi püspök ő nagyméltóságának köpenye alatt egynemely iskolavezető követett el. Különbem ezzel nem azt akartam mondani, hogy a csanádi püspök ő nagyméltósága mindent megtett, a mit meg kellett volna tennie. Ime egy példa. A „Csanádi Diócesan-Buchdruckerei“-ban a kezelése alatt lévő leányiskolák számára nyomtatott egy olyan „Weltgeschichte“-t, mely — fölt. Hoffmann úr elismerése szerint — nincs tekintettel a magyar nemzet történetére. Vajjon miért nem jutott hely e becses könyv lapjain a szegény magyar nemzet történetének?

Fölt. Hoffmann úr azzal hitegeti magát, hogy a „Weltgeschichte“, „látszólagos hiányt“ Vaszary Kolos magyar nyelven írott magyar történelmével pótolni lehet. — (Közbevetőleg megjegyzem, hogy ha a hiány „látszólagos“, akkor nincs szükség pótlásra, ha pedig szükség van pótlásra, akkor a hiány nem „látszólagos“.) Nem is emlitem e fordogtatás azon hátrányát, hogy a növendékek soha sem lehetnek tisztában a magyar nemzet s a vele érintkező nemzetek történelmének egybelüggésével, hanem kétségbe vonom a pótlás lehetőségét. „A felső intézetben 54 tanítvány között csak 16 bírja teljesen a magyar nyelvet.“ Szomorú leleplezés igaz, de még szomorubb az, hogy a „Weltgeschichte“ nem ismer magyarokat s a növendékek közül 38 nem tud magyarul s mindennek daczára ezeknél Vaszaryt pótolják a „Weltgeschichte“ „látszólagos hiányt“. Haia az egek urának, a dolog nem egészen így áll, a pótlás lehetősége nincs kizárva mert az 54 növendék közül, kik a felső két osztályba járnak, egyetlen egy sincs, a ki ne értene, s bár ha csak gyengén is, ne beszélne magyarul és 91% kezeli e nyelvet annyira, hogy azon tanulni nem esik túlságosan nehezére. Jó ezt tudni az év végén tartandó vizsgálatok eredményének megítéléshez.

Azonban most veszem észre, hogy felesleges munkát végeztem eddig; czáfolni igyekeztem olyasmit, a mi önmagában rejti a czáfolatot. Azon okok között, melyeket fölt. Hoffmann úr felhoz cikkében a magyar könyvek mellett használt német munkák szükségességének bizonyítására, ez áll: „a zárdai iskolában nagy okosan ovakodnak nehogy a magyar nyelv iránti rokonszenvet, az ezen nyelvben adott feladatokkal tülhalmozás által ne csökkenték a növendékek sziveiben; ily eljárás csak károsítólóg hatna, a magyar elem elterjedésére.“ Ezt én sem tagadtam soha! Tessék figyelmesen végig olvasni, azonban azon utógondolat nélkül, hogy ream is illenek Schillernek fölt. Hoffmann úr által idezett eme szavai:

„Es liebt die Welt das Strahlende zu schwärzen, Und das Erhab'ne in den Staub zu zieh'n.“

Eddigi szavaimból úgy tünik ki, mintha én — fölt. Hoffmann úr szavaival élve — „báró Eötvös fölté helyezném magamat.“ Tavol legyen tőlem ilyen merénylet elkövetéséhez meg a szándék is, de úgy hiszem, hogy „műveit közönsegg előtt az ember csak neveltségessé válnék“ ha a senki dicsőítésére nem szorult br. Eötvösről fölténné, hogy a temesvári növendék papság előtt a csanádi püspök ő nagyméltóságának dicsérete helyett azt mondta el, a mit én előbbi cikkemben elmondani kötelességemnek ismertem. A legjellemesebb ember is a körülmények hatalma alatt áll, s minden tettet ezek kellő mértékben való számbavetele után kell megítélni.

Ne vegye fölt. Hoffmann úr elfaltságnak tőlem, ha cikkem végén sem emelkedem ki a föld parabolá, ha lelkeim nem bontja ki kopott szarnyait, s nem száll vissza a mult óriási birodalmába elmerengeni Hoffmann úr által borzalmas színekkel ecsetelt rémséges eseményein; legyen nyugodt föltisztelendő úr, mert tudom én azt, hogy csend- és rendhőborító törekvéseimnek borzasztó hullámai is megtörtnek azon óriási védgátakon, melyeket „egyszellemű és jellemteljes férfiak vas keze“ emelt.

Különbem fogadja föltisztelendő Hoffmann úr nagyabeculésemet és tiszteletemet.

Szathmári.

Színház.

A jelen színi évad vége felé közelg. Temesváry Lajos színtársulata megkezdte az előkészületeket az elutazásra, mely e hó második felére van kitűzve. Elmegy egy új tanyát keresni, s elviszi magával városunkban történt tartózkodása első ideje alatt szerzett öröm — az utóbbi időben szerzett keseri tapasztalatok emlékét. — Kezdetben városunk közönsege nem csekély érdeklődéssel viseltetett a színtársulat iránt, és ez utóbbi anyagi érdekeinek előmozdítására meg is hozta a hazafiság és nemzetiség ösztönözte megfelelő erkölcsi és anyagi áldozatát; felkarolta a magyar színtűgyet, mint a közmívelődés egyik kiváló hazai intézményét, és annak előharcosait anyagi tehetőséghez aránylag megfelelő segélyezésben részesíté. — A magyar színtűgy iránt eddig mindenkor hálsának bizonyult közönseggünk részéről kezdetben mutatott anyagi pártolás azonban később, midőn a társulat nagy részét nem látta képesítettnek arra, hogy vidéki viszonyainkhoz mérten műgényeit csak részben is kielégíthesse, nem csak alábbszállt, de

egészen meglazult, sőt utóbbi időben a társulat fennállhatását és további megmaradását illetőleg aggasztó mérvet öltött. Hiába igyekezett most már a társulat igazgatósága valogatott, és a tapasztaltak után igen jó sikerrel előadott előadások színrehozatala által a közönseggnek ogyszer már elvesztett bizalmát ismét megnyerni és azt újból zászlaja köré csoportosítani, a lehangzatosabb czimkekkel ellátott darabok, sőt ezeknek ismételtén magán körökben és nyíltan hangoztatott helyes és kifogástalan szellemi sikere sem volt már többé képes elosztani a rideg közönnyt, a részvétlenséget, mellyel a közönsegg az utóbbi időben színrekerült előadásokat fogadta. — De ezen a társulatra nézve később beállott viszonyok kulcsat sem találhatjuk fel egészen a színtársulatnak általán több oldalról hangoztatott hasznavehetetlenségében; mert nem csak eddig mindenkor elismertük, de ezáltal is el kell ismernünk, hogy a társulatnak egy pár nem csak használható, de a vidéki színpadokhoz köztül műgényeknek teljesen megfelelő igen jó tagjai vannak, kikben a közönsegg anyagi részvétlensége egyáltalán igazolást nem nyerhet; itt van nevezetesen a nők közül Tolnaine, Ardaí Ida, Györfly Ida és Berzsenyiné, — a férfiak közül pedig Temesváry, Dálnoki, Polgár Karoly és Sandor, Kápolnay és Demény, kik mindannyian illető szerepökben nem csak tökéletesen megállják helyüket, de teljesek kielégíteni képesek a legszigorubb vidéki színpadi műgényeket; de e viszonyok sarkköve másrésztől e város közönseggnek részvétlenségében sem található fel, mert ez nem csak a jelenlegi működő színtársulat, de az eddig itt működött magyar színtársulatok iránt általán mindenkor hálsának bizonyult, és azoknak ügyet már a magyarosodás iránti törekvés érzetében is mindig elénk felkarolta. — Hogy honnan van tehát ez, hogy a színtársulatnak daczára mindezeknek különösen az utóbbi időben oly számtalan anyagi nélkülözésekkel kellett megküzdenie, erre talán leg-egyszerűbben akként válaszolhatunk, hogy Temesváry Lajosnak és színtársulatának köztünk nem ragyogott oly mosolygva a szerencse csillaga, és nem dicsékedhetett annyira Fortuna asszony kegyével, mint azt eddig köztünk más társulatok tehették. — A midőn a társulatnak egyrésztől innen leendő eltavozása alkalmából jövő működésére sok szerencsét kívánunk, másrésztől egyben bizton hisszük, hogy közönseggünk eme néhány hatralevő színi előadásokat tömegesen fogja látogatni, ez által a társulatnak megkönnyítvén azon költségek elháríthatlan terheit, melyek a tovább indulás útjába gördülhetnek.

Az elmúlt héten színrehozott előadásokra áttérve csütörtökön folyó hó 6-án adott Licoque Károlynak „Angot“ című operettje meglehetősen gyéren látogatott haz előtt. Ezen előadás különben sem mondható kifogástalanul sikerültnek, mert az eddigi operettekben igen jó, és játékat illetőleg most is igen kedves Tolnaine (Clairette) szerepében nem volt egészen disponálva, mit bizonyára hangjában észlelt nagy mérvű rekedtség szült. Kápolnay (Ange Pitout) és Polgár Sandor (Larivodière) szerepeiben meglehetősen megállottak helyüket.

Szombaton f. hó 8-án T. Szigethy Mariska jutalomjátékára színter került „Pajkos diákok“ című operette és a színlapon hirdettet, de közéjött betegségek folytán elmaradt „Piroska Boriska vagy Solyomi Solyomi“ című énekes népszínmű helyett „A miniszter előszobájában“ című színtéka ismét csak gyéren látogatott ház előtt. — Az operettben Tolnaine, T. Szigethy Mariska, Polgár Sandor és Polgár Karoly, a színtékaiban pedig Dálnoki igen jól, és a közönsegg teljes meglegedésére töltötték be szerepeiket.

Vasárnap f. hó 9-én adott zsufolt karzat és gyéren látogatott fölszint előtt Feleki Miklósnak „Angyal Bandi az alföldi haramia“ című énekes népszínműve 3 felvonásban. — Temesváry a czímszerepben, Ardaí (Orbaine), Ardaí Ida (Juliska), Berzsenyiné (Böske) Polgár Sandor (Peták), Dálnoki (Gábor) és Kápolnay (Beckereky) szerepeiben ügyes játékkal az est szellemi sikerét meglehetősen élvezetessé tették. Sz.

HIRHARANG.

* Eltűnt 315 forint. A helybeli adóhivatalnál már vagy tízenegyetik eszt, hogy a pénztárnoknak a megszámlálva átnyújtott összegből a felek állítása szerint néhány forint hiányzott. Legutóbb azonban nem néhány, hanem 315 forint tűnt el. Hogy mily utomodon tűnt el ezen összeg, azt a folyamatban levő vizsgálat fogja kideríteni; addig is tehát csak a hallomás utáni száraz tényálladék elmondására szorítkozunk; ugyanis: f. hó 7-én Mangold könyvkereskedő úr segédjét 315 frral bélyegért a helybeli adóhivatalba küldé. A segéd átnyújtva a pénztárnoknak a pénzzel együtt azon könyvecskét is, melyben a bélyeg minősége föl volt jegyezve. Miután történelesen 50 kros bélyeg nem volt, a pénztárnok vissza-küldé a segédet, hogy kérdezze meg: nem lenne-e jó, ha a kívánt 50 kros bélyegek helyett 25 krosokat adna, ki miután már az összeg az ellenőrnél be volt vételezve, azt a pénztárnok rácsoszattal elkerített márvány asztalán hagyta. Délután visszamenvén az adóhivatalba, de az állítólag othagyott pénzek már csak hűt helyét találta. A helybeli adófelügyelősnél a feljelentés megtörtént, s a vizsgálat azonnal foganatba is vételt, s míg ez befejezve nem lesz, tartózkodunk minden nézet nyilvánítástól. Nem hagyhatjuk azonban szó nélkül pénztárnok urnak a közönsegg irányában már több ízben tanúsított ildomtalan magaviseletét. Ha egyéb ok ezen forogna is

*) Válaszának csak a tárgyhoz szóló részét közöltük s azt hisszük, hogy ezzel az így ki is van merítve. Szerk.

főn eltávolítására, már e miatt is régen uti lapot kellett volna kötni talpa alá. Minden adófizető polgár jogosan megkívánhatja fizetett hivatalnokától, hogy irányában művelt emberhez illőleg viselje magát.

Helyreigazítás. Lapunk m. évi 53. számában „Anti-Istocizismus” cím alatt egy újdonságot közöltünk Nagy-Kikindáról, melyre nézve beavatott oldalról következő helyreigazítást tettünk: N.-Kikindán az iskolák felekezeti jellegűek, felekezeti iskoláknak elnöke mindig az illető felekezet lelkésze, ezenkívül választatik az iskolaszéki tagok sorából egy világi elnök, de ez is csak a felekezet tagjaiból való egyén lehet, a kikindai r. k. felekezeti iskolák is egyhangulag megválasztotta a felekezet kebeléből Wolsinger Isidor urat, ki is a választást elfogadván a nála volt küldöttségnek kijelentette, hogy figyelemmel lesz arra, hogy az iskolákban a magyar nyelv alkalmazásaként mint tannely.

Helyreigazítás. Lapunk múlt számában a tanügyi állapotunkra szóló kimutatás téves volt, a mennyiben megyénkben nem 406, hanem 314 iskola van; a tankötelesek száma pedig nem 58,935, hanem 79,815. Azon t. leltár-sáinkat, kik ezen közleményt átvették, kérjük a helyreigazítás átvételére is.

A kaszinó által rendezendő piknikre a meghívók már szétküldöttek. Netáni félreírások elkerülése végett felkérhetnek mindazok, kik meghívót nem kaptak és erre igényt tartanak, hogy ez iránt a rendező bizottság elnökéhez Rónay Jenő főjegyző úrhoz szíveskedjenek fordulni.

Alarczos és jelmezball. A helybeli izraelita nőegylet által f. évi január hó 29-én a színházi helyiségben házi szegényei felségelésére egy alarczos és jelmezball fog rendezetni, melynek fényes sikere biztosítására már most a legszorgosabb előkészületek folynak. A mindenkor nemes törekvést tanúsított nőegylet eme vállalkozást a város és vidék közönsége figyelembe annál melegebben ajánljuk, mert az egylet az idén eltérve az eddig szokásos gyűlési eljárásról, a kitűzött célt a bál tömeges látogatottsága által véli elérhetni.

* Kimutatás a földrendés által károsult horvátok részére Torontál megye alispáni hivatalához 1880. december 31-ig befolyt pénzadományokról. Csávossy Ignác földbírtokos 60, Tóth István kir. főmőrnök 2, Georgievits Sándor j.-bíró 7.14, gróf Gyulay Samu 200, Major István földb. 11, a n.-beeskereki m. kir. postahivatal 4.50, Reiner Mór örökösai 10, Bajzáth Gusztáv nyug. ezredes 25, Demeter Szilárd jbiró 21.60, Csávossy Gyula földbírtokos 22, Karácsonyi László földbirt. 10, gróf Karácsonyi Guidó 300, Tallian Jenő fb. 3, Dániel Pál országgy. képv. 20, Báró Nikolets Feodor 200, b.-komlósi tak.-pénzt. 44, Dániel János fb. 36, Jorgovits Photius apát 10, Jeszenszky János földb. 10, kir. államigazgatási hivatal 7, Perisits Pál földbirt. 16, n.-beeskereki tak. s. előlegegy. 19, a megye közp. tisztikara 56.10, N.-Beeskerek város polgármestere 57.65, N.-Beeskerek város kap. hiv. 2.20, közp. szolgabíró 48.60, párdányi szolgabíró 50.99, zombolyai sz.-bíró 17.96, antalfalvi szolgabíró 44.89, pancsovai szolgabíró 119.18, t.-beesei szolgabíró 92.15, perjámosi szolgabíró 88.14, cseney szolgabíró 62.09, módosi szolgabíró 10, t.-kanizsai szolgabíró 23 frt 95 kr., összesen 1712 forint 14 kr. A folyó évben befolyt adományok a gyűjtés befejeztével fognak nyugtáztatni. N.-Beeskereken, 1881. évi január hó 14-én. Tallian Béla, alispán.

* Rablógylókosságnak. Mint bánát-ujfalusi levelezőnk írja, lelket megrázkodtató és hajmeresztő rablógylókosságnak követte el december hó 29-ől 30-ára menő éjelen, mely alkalommal Szelecs Szevetzár 19, ennek 9-ik hónapja terhes neje, 4 és egy 3-4 éves fia két súlyos testi sértés által meggyilkoltattak, illetőleg az egész család kiirtott. A közgazgatásilag nyomban megindított vizsgálatnál a tetteseket nem lehetett ugyan kipihatólni, de a gyanus vagylagosan, az egész elrémült községi lakosság egy a hatóság által nézeteszerűleg abban összpontosul, hogy a rémített örökösödési igénytartók, vagy, miután a kiirtott

család feje, ki különben szelid magaviseletű volt, uszorával foglalkozott — az adósok által vitetett véghez, mivel a tett helyén az érdek nélküli irományok összetépve, szét-szórva találtak, az adósok nevét tartalmazó könyv, kötvények némelyike s készpénz a tettesek által elvitetett. A tettesek utáni fűrkészes folyton tart, az úgy a helyben székelő jbiróság kezeiben van.

Közgazdaság.

„The Gresham” Londonban. A körülmenyes évi jelentése mult év június hó 30-án elmult 32-ik üléstől, ezen Ausztria-Magyarországban is létező biztosító-intézetnek, mely mult évi november hó 18-án a részvényesek évi rendes közgyűlése alkalmával adatott be, előtünk fekszik. Ezen jelentésből vesszük a következő jelentékenyebb pontozatokat, melyek ezen intézet virágzó állapotáról tanuskodnak. — A mult év eredménye különösen kedvező volt. Ezen évben 6205 biztosítási bevallás történt 58,733.650 frank értékben, melyekből 4717 44,008.150 frank biztosítási összeggel fogadtattak el, melyekről szabályszerű kötvények állítottak ki. A díj-jövedelem, levonva a viszbiztosításra fordított összeget 11,174.812 90 frank volt, mely összegbe az első biztosítási év díjai 1,424.034 45 frankkal beleszámítva. — A kamatszámola mérlege 2,903.172.20 frankra rugott, és díjbevételeit hozzáadva a társulat bevételeit 14,077.985 10 frankra emelte. Az éven át a társulathoz benyújtott és kifizetésre elfogadott kötvények összege 5,422.437 50 frank, mely összegből 75,000 frank viszbiztosítva volt. A követelések kiállításai és vegyes biztosítási bevallásokból stb., melyek esedékessé váltak 2,666.374 frank. Kötvények visszaváltására 917,408.35 frank adatott ki. — A biztosítási tartalék, melynek létezése a szerződési kötelezettségek kiegyenlítését biztosítja 4,408.267 frankkal emelkedett. — A társulat a mult évben Budapesten és Bécsben házakat is vett 3,057.000 frk értékben, melyekben az intézet irodai helyiségei léteznek. A realizált vagyon összértéke az üzletév végével 70,623.179.50 frk volt. A vételnél kimutatott többlet az értéket illetőleg tekintetbe nem vétetett, miután ezen értékek még nem valósítottak, tehát azonnali nyeresémmel forrásnak nem is tekinthetők. Ezen többletnek azonban jelentősége igen nagy: ösztözi a kezességet, mely a társulat által nyújtatik. — A

jelentéshez a társulat egy körülmenyes vagyon-kimutatása van mellékelve, melyből a következő tőkeelhelyezések láthatók. Az angol kormány biztonságában 3,714.989 80 frk, más államok biztonságában 11,616 083 45 frk, vasutársaságok, elsőségi és törzsrészesvényekben 1,135.119 70 frank, vasuti és más adóslevelekben 20,889.274 70 frk, házbirtokban 11,386 837 90 frk, zálogokban 8,601.611 65 frk, és más különféle biztosítékokban 13,279.262 30 frank.

Nyilatkozat. *)

Értésemre esett, hogy a honi lapok a „Wiener allgemeine Zeitung” mult évi decz. 25-diki számából egy felhívást vettek át, melyben bizonyos Hlavaty Faustin, neje született Kartaly Etelka tartózkodási helyét kéri tudomásra hozatni.

Ha nem is tartanám az egész felhívást mystifikációnak, még sem hagyhatom megjegyzés nélkül azon valótanságot, mintha felhívó Hlavaty Faustin Banlak község előjáróságnál tudakozódott volna apósa Virághaty Elek orvos úr és mostoha leánya, tudakozó neje után.

Kötelességemnek tartom kijelenteni, miszerint Hlavaty Faustin nevezetű egyéniség soha felesége és apósa után nem tudakozódott a község előjáróságnál, s következésképp nem is jelentette az illető előjáróságnál tudakoltakat holtaknak. — Különbem nem ártana, ha olyan egyéniséggel szemben, ki népizgatás végett edes hazánkban ki lett utasítva, a kormány rendőrsége figyelmét kiterjesztené az ilyenféle mystifikációk forrására is.

Kelt Bánlakon, 1881. január 6.

Vadász Kálmán,
községi jegyző.

*) Azon t. leltár-sáinkat, kik a fent érintett közleményt átvették, kéretnek ezen nyilatkozat átvételére. Szerk.

Szerkesztői nyiltposta.

Schiller L. urnak B.-Szt.-Györgyön. — Kérelmemnek eleget tettünk, de ígértének teljesítését mi is elvárjuk.

H I R D E T É S E K.

11277. sz. k. i. 1880.

Hirdetmény.

(6-1.1)

A kereseti adó III. osztályába tartozó adókötelesek nevezetesen ügyvédek, orvosok, kereskedők, gyártulajdonosok, koreszmárosok s mindazon iparosok, kik iparukat segédekkel üzik, továbbá mindazok, kik a kereseti adó IV. osztályába esnek és fix fizetéssel bírnak, végre a tőkekamat és járadék adó valamint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egy-letek ezennel felhivatnak, miszerint a jelen hirdetmény keltétől számított 14 nap alatt, vallomási íveik kitöltése czéljából az e városi alszámvevősségnél annál bizonyosabban megjelenni el ne mulasszák, mert ellenkező esetben ezen határidő eltelle után a törvény értelmében eljárás fog követettni.

A polgármesteri hivataltól Nagy-Beeskereken, 1881. évi január 12-én.

Kulifay Lajos,
polgármester.

35197. sz. IV. 1880.

Pályázat.

(4-1.1)

Torontál megye több községeiben az egyenes adó könyvelések és nyilvántartások rendetlen kezelése által beállt zavarok folytán az 1876. évi XV. t. cz. 39. § alapján a községek és városok terhére egyénekenkénti adóleszámolás fog keresztül vezetetni.

A leszámolóknak napidíjai 2-3 frt és szabályszerű uti költségek lesznek.

Felhivatnak tehát mindazok, kik az adókezelés, könyvelés és nyilvántartásban jártassággal bírnak és egy ilyen állomást elnyerni óhajtanak, miszerint a kellő bizonyítványokkal ellátott szabályszerűen bélyegzett folyamodványukat alólikt kir. adófelügyelőnél f. é. január 15-ig nyújtásuk be.

Nagy-Beeskerek, 1881. évi január 2-án.

Mazúr Sándor,
kir. adófelügyelő.

3765. sz. k. i. 1880.

Pályázat.

(5-3.1)

Csávossy községében leköszönés folytán a jegyzői állomás üresedésbe jövén, annak az 1871. évi XVIII. és 1876. évi V. t. cz. alapján választás útján leendő betöltésére a pályázat ezennel kiirtatik, és a választási határidő ez évi február 9-ik napjának d. e. 10 órájára tűzetik ki.

Fenti állomással 240 frt készpénz fizetés, 225 frtnyi buza, 44 frtnyi kukorica, és 16 frtnyi szalma járandóság, 30 frt irodai általány, 4 öl kemény tűzifa illetve 40 frt, naponta 1 frt 50 kr. és éjelt 2 frtnyi napidíj, szabad lakás, udvar és kert, végül a községi alapszabályokban meghatározott munkadíjazás van egybekötve.

A csávossi körszülészeti állomás, melyhez Gaád és Fodorháza községek tartoznak, és melylyel évenkénti 90 frt fizetés, s a látogatási díjjak járnak egyidejűleg betöltendő lévén, a választás ugyancsak a fenti napon és helyen d. e. 11 órakor tartatik meg.

Felhivatnak ennél fogva a pályázni kívánók, hogy kellően felszerelt kérvényeiket a választási határnapot megelőzőleg alólirotnál nyújtásuk be.

Módoson, 1881. évi január hó 6-án.

Lebánovich István,
szolgabíró.

Felölös szerkesztő: Létmányi Nándor.

3641. sz. k. i. 1880.

Pályázat.

(1-3.2)

A megye tekint. bizottságának ez évi szept. 21-ik napján 636. sz. a. kelt határozatával Tor.-Szécsány, Horvát-Bóka és Szerb-Bóka — tor.-szécsányi szakhellyel — egy orvosi körbe osztott.

Az 1876. évi XIV. t. cz. 43. és 143. szakaszaihoz képest ezen körorvosi állomásnak választás útján leendő betöltése jövő évi február 1-én, d. e. 10 órakor Tor.-Szécsány községében fog eszközöletetni.

A rendszeresített fizetés — a megállapított látogatási díjakon kívül — évi 900 frtból áll.

Továbbá a tor.-szécsányi 120 frtnyi évi fizetéssel, és a vonatkozólagos látogatási díjakkal összekötött szülészeti állomás szintén betöltendő lévén, a választás ugyancsak a fenti napon és helyen d. e. 11 órakor tartatik meg.

Megjegyeztetik, hogy a jelzett törvénynek 143. §-ból folyó képviselő testületi határozatoknak értelmében csak is orvostudori oklevellal bíró pályázók vétethetvén kijelölésbe; ehhez képest felhivatnak az orvostudor urak, és képesített szülésznek — kik a szóban lévő állomásokra pályázni szándékoznak — hogy szabályszerűleg felszerelt folyamodványaik a választást megelőző napig ezen szolgabíróshozh benyújtásuk.

Módoson, 1880. évi december 31-én.

Lebánovich István,
szolgabíró.

Árverési hirdetmény.

(244-3.3)

A titeli kir. jársbíroságnak 1916. p. 1880. számú végzésével néh. Schötha Ferencz titeli lakos hagyatékához artozó rövidárverések 1881. évi január hó 23-ik és következő napokon mindenkor délelőtti 1/2 10 órakor nyilvános árverésen eladatni fognak, mihez a venni szándékozók meghivatnak.

Az árverés a helyszínén Titelen a Schötha-féle házban megtartatni fog.

Kelt Titelen, 1880. évi december hó 20-án.

Vucsetits Zs.,
kinevezett ügy- és tőmegmondnok.

Hirdetmény.

A nagy-beeskereki kaszinó társulatának rendes évi közgyűlése 1881. évi január 30-án d. e. 10 órakor fog a társulati nagy teremben megtartatni.

Miről a t. cz. társulati tag urakat az igazgatóság megbízása folytán értesíteni van szerencsém.

Rónay Jenő,
társ. jegyző.

A közgyűlés tárgyai:

- 1.) Az 1881. évi költségvetés megállapítása.
- 2.) A számvizsgálók jelentése.
- 3.) A kártyapénz szabályozása.
- 4.) A társulati igazgató évi jelentése.
- 5.) A társulati pénztárnok évi jelentése.
- 6.) A társulati ügyész évi jelentése.
- 7.) A társulati leltár bemutatása.
- 8.) A társulati tisztviselők és választmány leköszönése és a tisztújítás.

(7-1.1)

Hirdetés.

Egy 65 lánccs nagyságú földterület, I. rendű, a perlaszi határban, igen előkelő feltételek mellett örök áron eladandó. — Bővebbet Mravits István, jegyző urnál Farkasdinon.

(3-2.2)

Főmunkatárs: Gretcs József.

Nyomatott kiadó Pleitz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Beeskereken.

N.-Beeskereken, 1881. évi január hóban.

Meghívás.

A n.-beeskereki izraelita nőegylet szombaton, január 29-én a színház-teremben

egy

ALARCZOS

és

JELMEZ BÁLT

rendez, a melyre tisztelettel meghívja

a rendezőség.

Kezdeté 8 órakor.

Á r a k :

I. rendű páholy és 20. számú család-páholy 10 ft. — kr.	6	—
II. „	4	—
Alsó kis páholy	2	50
Felső kis páholy	1	50
Belépti jegy személyenként	1	50
Karzat	—	30

Páholy-jegyek január 15-től kezdve Weisz Izidor urnál, belépti jegyek Mangold L. könyvkereskedésében valamint az esti pénztárnál válthatók.

Felülfizetések ugymint ajándékozások köszönettel elfogadhatnak és nyilvánosan nyugtáztatniok. (9-2.1)

Virágbokréta

fris, élő virágokból, igen finom és elegánsak, a legújabb bécsi és francia mód szerint kötve:

táncszigalmak, lakadalmak, név- és születés-napokra,

3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 15, 20-25 frtig és feljebb;

(8 forinttól kezdve finom berlini csipkés-manchettákban.)

Mell- és haj-bokrétácskák,

Camelia virágok,

50 krtól 2 frtig. 60 krt., 80 krt. 1 frtig.

Füzértánc-bokrétácskák

100 darab 10, 12 és 15 frt,

ugyan ilyenek a legújabb, finom csipkékben 100 darab 20 és 25 frt.

Ünnepély- és gyász-koszoruk,

díszesen és divatosan kötve,

4, 5, 6, 8, 10, 12, 15, 20, 25, 30 frt és feljebb.

Szalagok fekete, arany és ezüst nyomattal vagy a nélkül kívánatra eszközöletnek.

A csomogolás a legjulányosabban és akkép történik, hogy a virágok egy több napi és hosszú utat kiállnak, és egészen frissen és hibátlanul megérkeznek. Pontos cím átadása mellett kezességek az idejekoráni megérkezésért.

Arjegyzékek bérmentve és ingyen.

Alázattal

MÜHLE VILMOS,

(8-4.1)

műkértész,
virág-kereskedés, Temesvár, herceg Jenő tér.

Pain-Expeller

nagyon jó hasizser.

(246-2)

hetenki

Pleitz Fer. Pál

Nagy-Be

Tekint

az év elején

van ez így!

delem mérté

ad erőt sőt

további küzd

pillantásra

meríteni a j

part sem áll

helyét, min

ség; mert

jogi alap

madói ellen

másik eleven

takozott ki

politika pól

nak megvé

összekötése,

kiepítésenek

küzdelem u

vasut megvé

csak a háte

emporiumain

sulat létesít

év eredmény

telkedik azo

képes az ors

remteni, az

Nem his

kotmányának

szilárdítására

tett volna te

zésnek oly

mint az elő

bekebelezés

sével, mint

aggodalmak

násaiban nyil

magyar állam

bankjegyekke

igazgatóság

letben a mag

a néptanítók

dékünkön a

A

(Justitia all

Biztoson áll

Am az igazs

Mint a futó fel

Szél játéka es

Am az igazsá

Mely körül eg

A

Legfő kincse leg

Nem vihet el,

Nem tudod, e k

Nemzeti nyelv

Ár

Mióta az

képcsarnokba,

nek, s melyben

graphiját bámt

uralkodó nagy

érezte, melyne

czirogatásai a

ülni; ugy, hog

sága vagy üre

de tartalmatlan

lett, melynek

tirozott világ

Ilyen urak